

Riedsútstel

It Beslút	: 27 november 2025
Agindapunt	: 6
Status	: Besluitvormend
Program	: 5 – Sport, cultuur en recreatie
Portefúljuhâlder	: B. van Zandbergen
Amtner	: A.P. Nicolai
Bylage	: 1. Groenbeleidsplan 2025 2. Bijlagen groenbeleidsplan 2025 inclusief overzicht speerpunten 3. Resultaat opiniërende behandeling concept Groenbeleidsplan 2024
Saak- en stiknûmer	: 2025082612208 en 25ZG310768

Underwerp

Vaststelling groenbeleidsplan 2025

Wy stelle jo foar te besluten om:

1. Het Groenbeleidsplan 2025 inclusief bijlagen (2 stuks) vast te stellen.
2. De ambitie van het onderhoudsniveau op het huidige niveau te houden.
3. Hiervoor de middelen in te zetten die zijn opgenomen in de begroting.

Koarte gearfetting

Het Groenbeleidsplan 2025 wordt ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Het voorliggende groenbeleidsplan is een vervolg op Groenbeleidsplan 2012.

Bij de opiniërende behandeling van het groenbeleidsplan, 16 april 2025, heeft de raad aangegeven het belangrijk te vinden dat het groenbeleid integraal bijdraagt aan de verhoging van biodiversiteit. Ook heeft de raad aangegeven dat zij het openbaar groen graag onderhouden willen zien op basisniveau. Tot slot is sinds augustus 2025 ook de Japanse duizendknoop op de Europese Unielijst gekomen en zijn wij met betrekking tot de Omgevingsverordening Fryslân verplicht om jacobskruiskruid te verwijderen, in het geval er risico bestaat dat de plant wordt gegeten door landbouwhuisdieren, of in veevoer terecht kan komen. Dit is opgenomen in het Groenbeleidsplan 2025 inclusief bijlagen dat ter vaststelling aan de raad wordt voorgelegd.

Gelet op ons financiële perspectief wordt de raad voorgesteld om de ambitie van het onderhoudsniveau op het huidige niveau te houden. Verder worden er vooreerst geen structurele middelen gesteld voor de uitvoering van de speerpunten met betrekking tot het verhogen van de biodiversiteit en het bestrijden van invasieve exoten en jacobskruiskruid. De uitvoering hiervan vindt tijdelijk in beperkte mate plaats, afhankelijk van de beschikbare middelen. Dit uit de bestaande tijdelijke middelen van het budget biodiversiteit.

Foech ried/kolleezje

De raad is bevoegd om het groenbeleid vast te stellen.

Ynlieding

Uit de enquête op het Denk Mee-platform blijkt dat het openbaar groen veel gebruikt wordt door onze inwoners. Ze vinden dat het in voldoende mate aanwezig is. Wel zouden ze meer bloemen en recreatieve routes in het openbaar groen willen hebben. Echter, het allerbelangrijkste wat de meeste inwoners willen is dat het openbaar groen beter wordt onderhouden.

Dit komt, naast de maatschappelijke opgaven op het gebied van klimaat, biodiversiteit en bestrijding van invasieve exoten en jacobskruiskruid aan bod in het voorliggend groenbeleidsplan.

Het huidige groenbeleid is in 2012 vastgesteld. Dit beleid is nog steeds in grote lijnen een goed werkbaar instrument. Toch staat de tijd niet stil en zijn er nieuwe inzichten en nieuwe ontwikkelingen die een plaats verdienen in het groenbeleid. Tegelijkertijd is het Beleidsplan Biodiversiteit vastgesteld. Ook dit leidt tot verandering in het groenbeleid. De uitvoering hiervan met betrekking tot het kapitaalgoed openbaar groen moeten worden doorvertaald in het groenbeleid. Daarom is het nodig om het huidig groenbeleid te actualiseren.

Histoarje

Op 16 april 2025 is het groenbeleidsplan opiniërend behandeld in de raad. Daarbij heeft de raad aangegeven dat zij zich inhoudelijk kunnen vinden in het concept-groenbeleidsplan. Ook hebben ze aangegeven dat zij het openbaar groen graag onderhouden willen zien op basisniveau. Tot slot hebben ze aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat het groenbeleid integraal bijdraagt aan de verhoging van de biodiversiteit. In bijlage 3 wordt verder ingegaan op de beantwoording van de vragen die tijdens de opiniërende behandeling aan de raad zijn gesteld.

Op 12 juni 2025 is het groenbeleidsplan ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Echter op initiatief van de raad is het van de agenda gehaald. De reden hiervoor was dat de raad de benodigde middelen integraal wilde afwegen.

Bij de behandeling van de Kadernota 2026-2029, is middels een motie, de mogelijkheid opgehouden om extra middelen te besteden aan het groenbeleidsplan. Tevens hebben raadsfracties bij de algemene beschouwingen het belang van goed onderhoud van kapitaalgoederen en het belang van biodiversiteit aangegeven.

Te berikken effekt

Middels de vaststelling van het voorliggende groenbeleidsplan wordt het groenbeleid voor de komende 15 jaar vastgelegd. Daarbij worden er middelen ter beschikking gesteld om het kapitaalgoed Openbaar Groen op het huidige ambitieniveau te onderhouden. Dit gelet op ons financiële perspectief. Verder wordt voor de uitvoering van de speerpunten met betrekking tot het verhogen van de biodiversiteit en het bestrijden van invasieve exoten en jacobskruiskruid vooreerst geen structurele financiële middelen beschikbaar gesteld. Deze werkzaamheden worden in de komende periode tijdelijk bekostigd uit de bestaande tijdelijke middelen van het budget biodiversiteit. De uitvoering vindt daardoor slechts in beperkte mate plaats, afhankelijk van de beschikbare middelen. Op een later moment komen wij hierop terug met een voorstel voor een structurele oplossing.

Argumenten

Het voorstel past in het ingezet beleid

Het voorliggende groenbeleidsplan is een vervolg op het Groenbeleidsplan 2012. Dit maakt onderdeel uit van het programma Sport, cultuur en recreatie.

Het Groenbeleidsplan 2025 is aangevuld zodat het ook invulling geeft aan maatschappelijke opgaven op het gebied van klimaat en biodiversiteit. Ook geeft het invulling aan het reeds in 2024 vastgestelde Beleidsplan Biodiversiteit.

Het beleid wordt uitgevoerd door middel van keuzes in planvorming en ontwerp, aanleg en onderhoud. Daarnaast dragen de kaders voor het omgaan met meldingen over overlast van gemeentelijke bomen, de afwegingskaders voor verkoop van gemeentelijk groen en de kaders voor bewonersinitiatieven ook bij aan de uitvoering van het beleid.

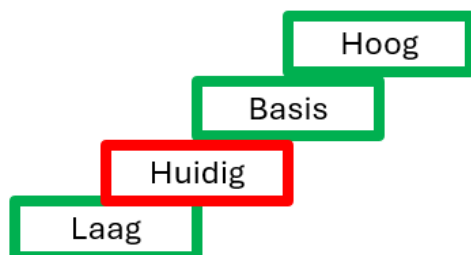
Openbaar groen is een waardevol kapitaalgoed en vraagt beleid

Het openbaar groen is een kapitaalgoed met een breed effect/brede invloed op de leefomgeving en het welzijn van onze inwoners, de flora en de fauna. Het biedt de inwoners een fraaie leefomgeving dat ruimte biedt voor een gezonde levensstijl. Zoals bewegen en ontmoeten. Daarnaast draagt het bij een goede luchtkwaliteit, verkoeling van de leefomgeving. Verder biedt het ruimte voor een natuurlijke opname van hemelwater door de bodem. Dit ontlast het riool en voorkomt verdroging en wateroverlast. Tot slot biedt het openbaar groen ruimte en voedsel aan een breed pallet aan flora en fauna. Daarmee draagt het bij aan een goede biodiversiteit in onze gemeente. Hoewel investeren in openbaar groen nu niet mogelijk is, blijft het wel belangrijk om de kansen in de komende 15 jaar te benutten.

Vasthouden aan het huidige onderhoudsniveau vraagt extra middelen.

Vanwege het financiële perspectief van onze gemeente biedt het een groenbeleidsplan aan op basis van een onderhoudsniveau dat tussen laag en basis inzet. In het onderstaande schema staat dit afgebeeld.

Onderhoudsniveaus

Echter op basis van de berekeningen met landelijke kengetallen en normen zoals ze verzameld zijn bij meerdere gemeentes en experts (uitgevoerd door Cyber adviseurs) vraagt het op peil houden van het huidige onderhoudsniveau extra middelen. Dit komt onder andere door verschil in gehanteerde inflatie, ontbreken van middelen voor vervanging en omdat wij een lagere frequentie hebben voor het onderhoud van bomen, bosplantsoen en gras dan de norm is.

Alternativen

Ter beschikking stellen van € 255.000 extra voor hogere onderhoudsambitie en structurele dekking speerpunten.

Bij de opiniërende behandeling van het groenbeleidsplan heeft de raad aangegeven het openbaar groen graag onderhouden willen zien op basisniveau. Verder heeft de raad aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat het groenbeleid integraal bijdraagt aan de verhoging van de biodiversiteit. Tot slot is sinds augustus 2025 ook de Japanse duizendknoop op de Europese Unielijst gekomen en zijn wij met betrekking tot de Omgevingsverordening Fryslan verplicht om jacobskruiskruid te verwijderen, in het geval er risico bestaat dat de plant wordt gegeten door landbouwhuisdieren, of in veevoer terecht kan komen.

Om hier gehoor aan te geven leggen wij de raad de optie voor om naast het voorstel om het ter beschikking stellen van € 455.000, ook € 255.000 extra ter beschikking te stellen. Dit om het onderhoudsbeeld van het openbaar groen te verbeteren naar het scenario Basis zoals het door Cyber adviseurs in het rapport 'Doorrekening begroting en beheersscenario's t.b.v. het Beleidsplan Groen' is samengesteld. Daarnaast kunnen hiermee de kosten voor de uitvoering van de speerpunten met betrekking tot het verhogen van de biodiversiteit en het bestrijden van invasieve exoten en jacobskruiskruid structureel gedekt worden.

Kanttekenings/risiko's

Er wordt beperkt uitvoering gegeven aan de wens van onze inwoners om het openbaar groen beter te onderhouden.

Onze inwoners hebben bij de enquête op het Denk Mee-platform aangegeven dat ze graag willen dat het openbaar groen beter onderhouden wordt. Vanwege het financiële perspectief wordt de raad slechts een voorstel aangeboden om de middelen voor het groenonderhoud aan te vullen tot het geraamde bedrag dat berekend is door Cyber Adviseurs voor het huidige ambitieniveau. Met name voor bomen, heesters en bosplantsoen buiten de bebouwde kom leidt dit niet tot een verbetering van het onderhoudsbeeld. Het risico op onvrede bij onze inwoners is groot.

De uitvoering van de speerpunten met betrekking tot het verhogen van de biodiversiteit en het bestrijden van invasieve exoten en jacobskruiskruid is tijdelijk.

Als er geen structurele dekking komt voor de speerpunten met betrekking tot het verhogen van de biodiversiteit en het bestrijden van invasieve exoten en jacobskruiskruid stopt de uitvoering na 1 of meerdere jaren. Om dit te voorkomen leggen wij de raad op een later moment een structurele oplossing voor deze onderdelen voor.

Finânsjes

Voor het onderhoud van het openbaar groen op het huidige niveau heeft Cyber Adviseurs een raming opgesteld van € 2.960.000. Hiervan wordt € 2.218.000 gedekt door de bestaande middelen.

De resterende € 742.000 bestaat uit:

- € 320.000 voor vervanging van bomen. Deze kosten kunnen conform het BBV worden geactiveerd.
- € 422.000 aan overige structurele middelen.

Daarmee komt de jaarlijkse extra uitzetting uit op € 422.000, plus de jaarlijkse kapitaallasten voor de investering in bomen van € 10.000 (afschrijving in 40 jaar). Deze kapitaallasten nemen jaarlijks met € 10.000 toe.

Omdat groen een levend materiaal is, is het niet werkbaar om investeringen in andere onderdelen (zoals sierplantsoen, bosplantsoen en grasvelden) afzonderlijk bij te houden. De levensduur daarvan hangt te sterk af van onvoorziene omstandigheden, zoals droogte, werkzaamheden aan nutsvoorzieningen, veranderende inrichting of intensiever gebruik. Tot slot zijn er extra middelen nodig voor het wegwerken van achterstallige snoei aan bomen, geraamd op € 99.000 (eenmalig periodiek verdeeld over 4 jaar, á € 24.750/jaar). Dit bedrag komt bovenop de hiervoor genoemde structurele middelen voor het huidige onderhoudsniveau. Opgeteld komen we hiermee op inzet van € 455.000 aan extra middelen.

In de onderstaande tabel zijn de bedragen voor de komende jaren weergegeven

Onderstaande tabel geeft het effect van doorgaan met de huidige werkwijze gecombineerd met de uitvoering van de speerpunten ten opzichte van de huidige begroting									
		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Voortzetten huidige werkwijze		€ 2.640.000	€ 2.640.000	€ 2.640.000	€ 2.640.000	€ 2.640.000	€ 2.640.000	€ 2.640.000	€ 2.640.000
Kapitaallasten vervanging bomen		€ 10.000	€ 20.000	€ 30.000	€ 40.000	€ 50.000	€ 60.000	€ 70.000	€ 80.000
		€ 2.650.000	€ 2.660.000	€ 2.670.000	€ 2.680.000	€ 2.690.000	€ 2.700.000	€ 2.710.000	€ 2.720.000
Beschikbaar budget		€ 2.220.000	€ 2.220.000	€ 2.220.000	€ 2.220.000	€ 2.220.000	€ 2.220.000	€ 2.220.000	€ 2.220.000
Extra benodigd		€ 430.000	€ 440.000	€ 450.000	€ 460.000	€ 470.000	€ 480.000	€ 490.000	€ 500.000
Achterstallige snoei bomen		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000				
Kosten uitvoering speerpunten		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal extra benodigd		€ 455.000	€ 465.000	€ 475.000	€ 485.000	€ 470.000	€ 480.000	€ 490.000	€ 500.000

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

Door middel van een enquête op het Denk Mee-platform hebben onze inwoners kunnen aangeven hoe ze het openbaar groen gebruiken, of het areaal voldoende is, wat ze ervan vinden en of en op welke manier zelf willen bijdragen aan het groenonderhoud.

Kommunikaasje

De communicatie over deze besluitvorming vindt plaats middels het publiceren van de besluitenlijst van de collegevergadering en het publiceren van de agenda voor de raadsvergadering.

Yntegraliteit

Bij het opstellen van het concept groenbeleidsplan zijn de betrokkenen van afdeling Financiën, Ruimte en Beheer meegenomen.

Ferfolchtrajekt

Niet van toepassing.

Evaluaasje

Wij evalueren het groenbeleidsplan één keer in de vijf jaar. Hierbij informeren wij de raad over de stand van zaken.

Burgum, 4 november 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,

secretaris,

burgemeester,

dhr. drs. J. Krul

mevr. C. Schokker-Strampel

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Tytsjerksteradiel;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 4 november 2025, punt nummer: 6;

Beslút:

1. Het Groenbeleidsplan 2025 inclusief bijlagen (2 stuks) vast te stellen.
2. De ambitie van het onderhoudsniveau op het huidige niveau te houden.
3. Hiervoor de middelen in te zetten die zijn opgenomen in de begroting.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Tytsjerksteradiel van 27 november 2025.

De griffier,

De voorzitter,

mevr. mr. A. Dam

mevr. C. Schokker-Strampel